

ДОСТУП ДО ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

Світовий Банк

Александр Паньков

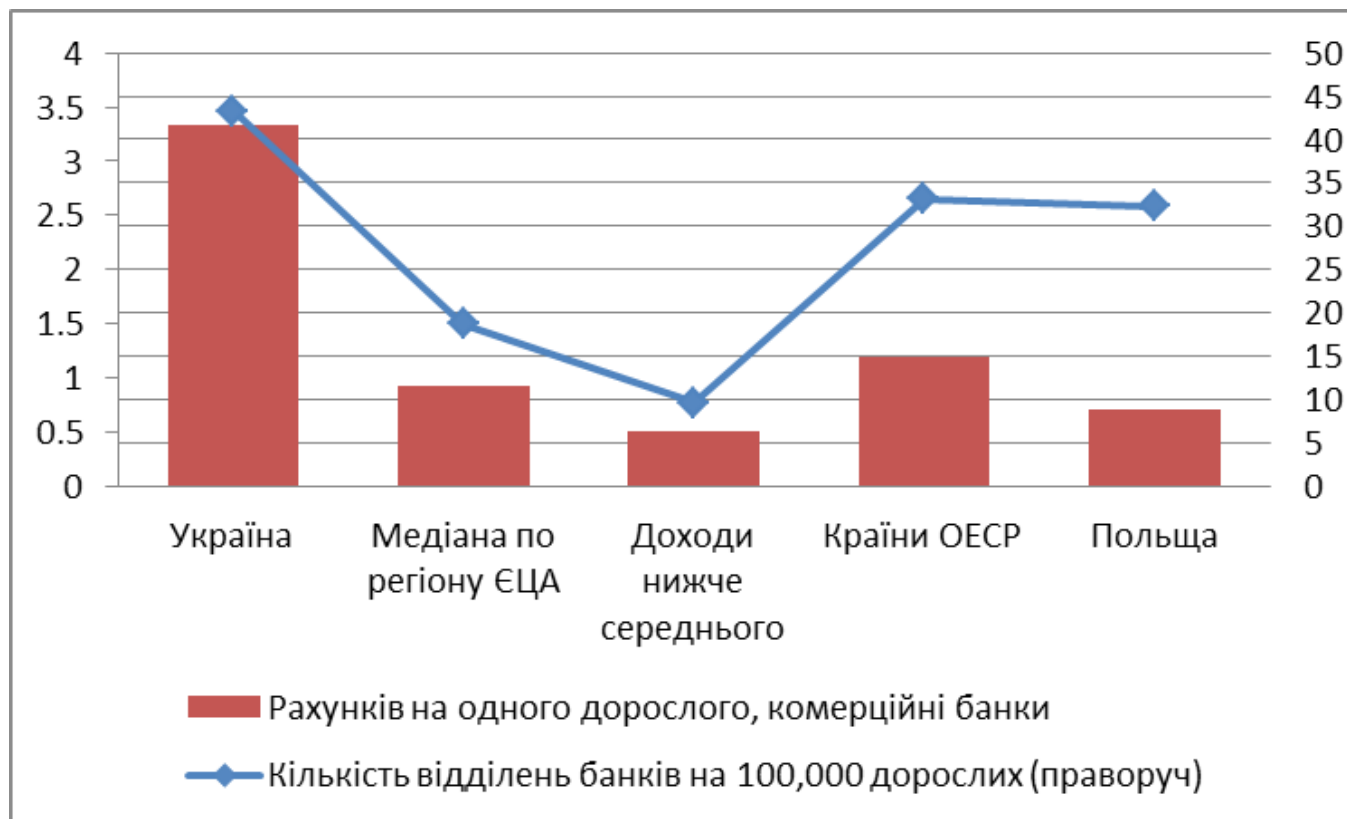
Координатор програм по Білорусі, Молдові та Україні
Департамент розвитку приватного та фінансового сектору
Регіон Європи та Центральної Азії

Жовтень, 2013

Фінансові послуги та установи поширені в Україні

- За формальними ознаками кількість рахунків та платіжних карток (1.5 картки на людину) фізичних осіб та банківських установ (понад 40 відділень на 100 000 людей) в Україні перевищує розвинені країни

Проникнення послуг комерційних банків для населення

Джерело: Світовий Банк: FinStats(2011) та оцінки, НБУ (2013), www.prnews.pl

Доступ до фінансів – головна проблема для бізнесу

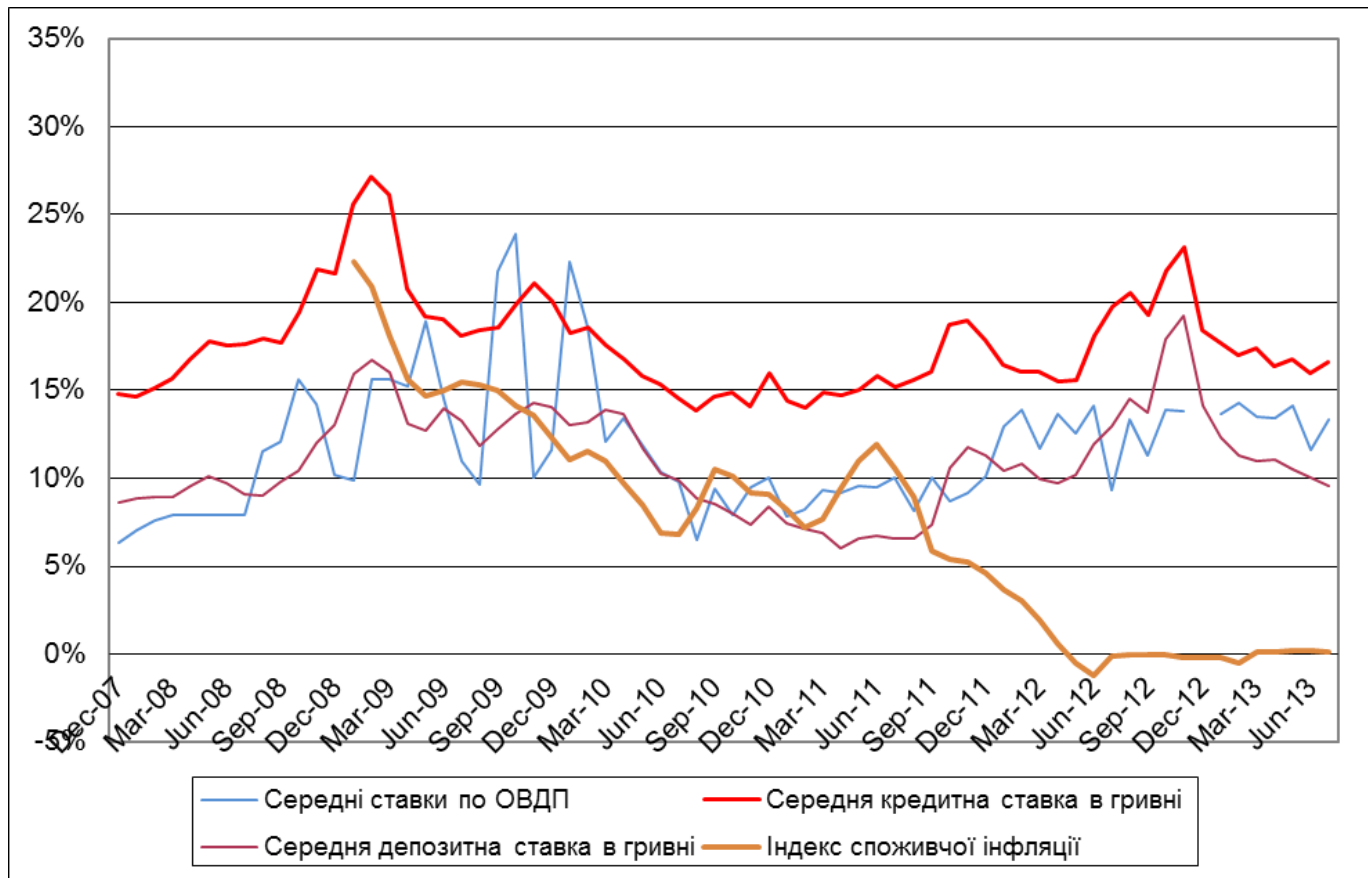
- Проте згідно опитувань, доступ до фінансів є однією із головних перепон для введення бізнесу в Україні

Перепони для ведення бізнесу (відсоток відповідей)

Доступ до кредитів обмежений їх ціною та термінами

Динаміка ставок та інфляції

Джерело: Світовий Банк: FinStats(2011) та оцінки, НБУ (2013), www.prnews.pl

Банки переважно розраховують на короткострокові депозити терміном до одного року і видають переважно короткострокові корпоративні кредити для бізнесу

Основні перепони на стороні пропозиції

- Три основні причини браку дешевших і довгострокових кредитів:
 - Нестабільна макро ситуація
 - Слабкості правової та інституційної інфраструктури банківського кредитування
 - Недеверсифікований фінансовий сектор

Макроекономічні дисбаланси

спричиняють:

- Недостачу/ високу ціну довгострокових фінансових ресурсів (заощаджень) в національній валюті
- Надмірні державні запозичення, які «виштовхують» приватні запозичення
- Більші премії за ризик, який очікують кредитори

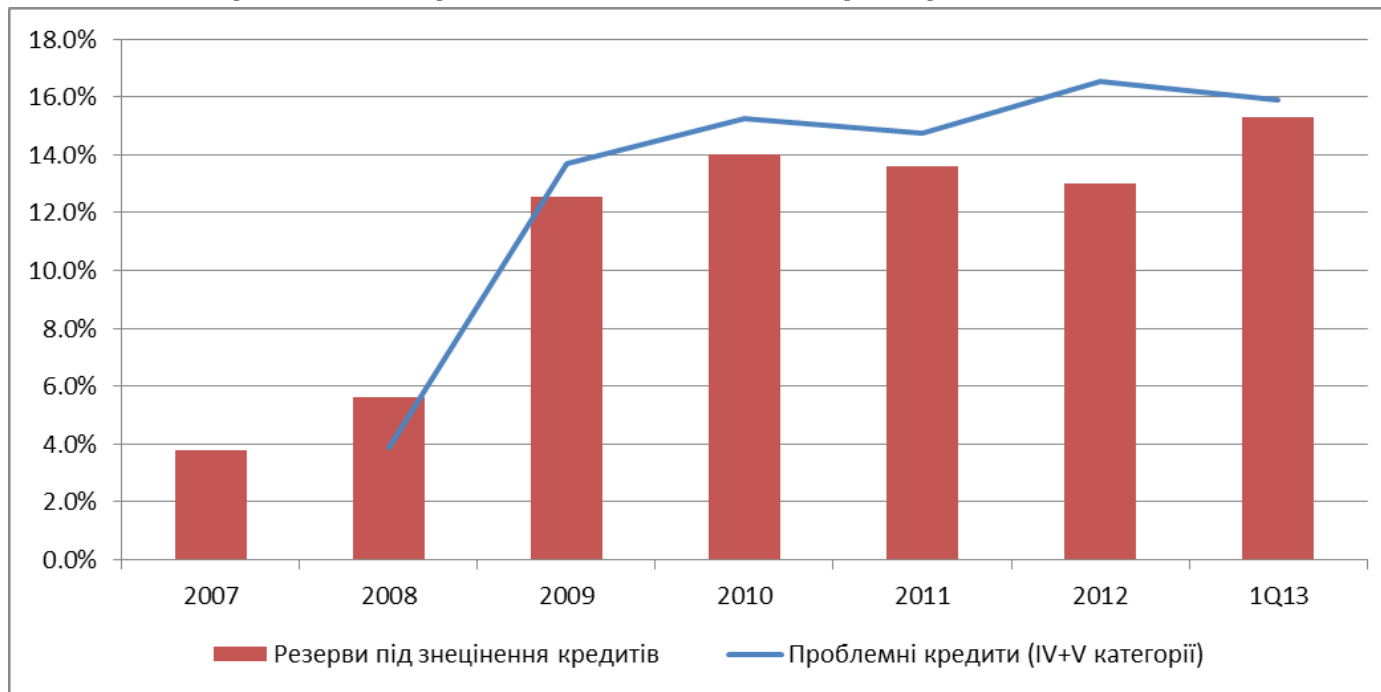
Для здешевлення і подовження термінів фінансових ресурсів необхідно:

- в перше чергу необхідно зкорегувати макро ситуацію:
 - запровадити гнучкий обмінний курс;
 - зменшити дефіцит бюджету (прямий і непрямий);
 - maintain financial sector stability
- наступним кроком – продовжити структурні реформи

Робота з проблемними активами

- Високий рівень проблемних кредитів зменшує бажання банків кредитувати.

Проблемні кредити та накопичені резерви, 2007-1Q13

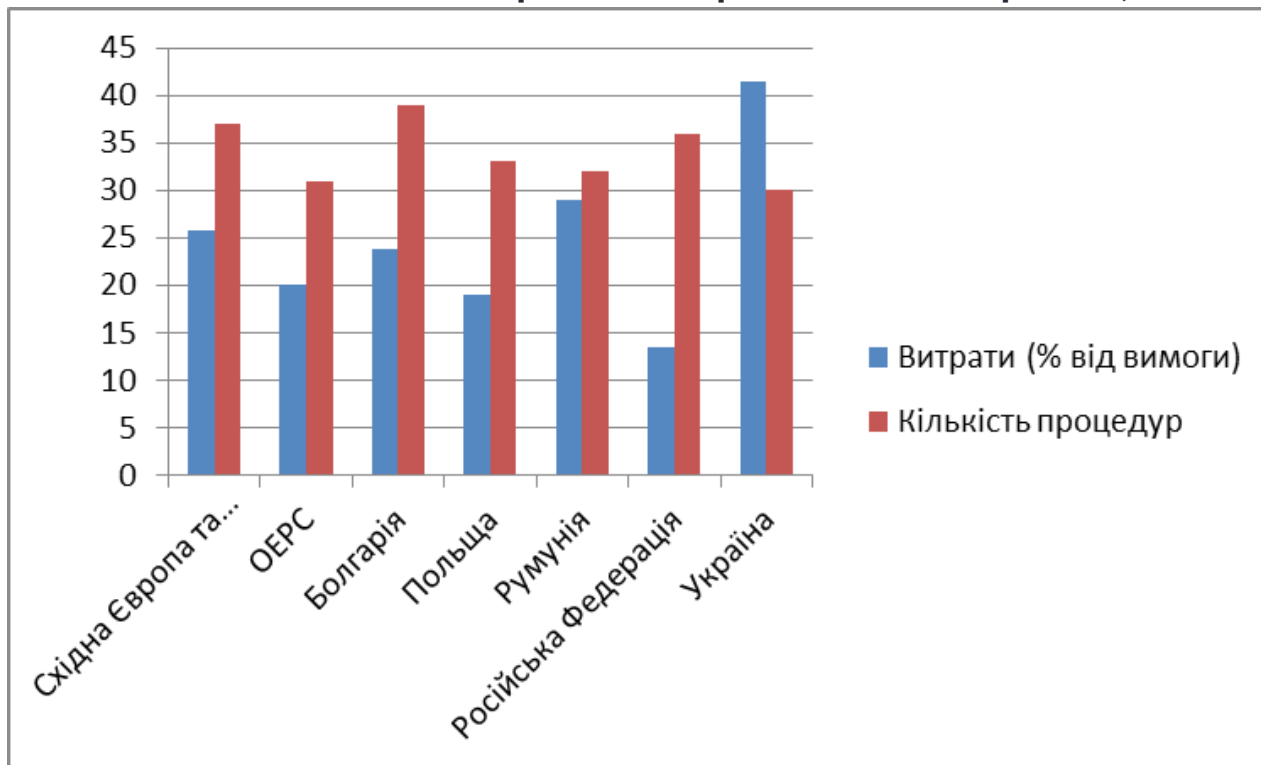
Джерело: НБУ

Для вирішення питання накопичених проблемних кредитів необхідно:

- змінити податкове законодавство, щоб сприяти продажу, списанню, передачі проблемних кредитів;
- врегулювати колекторську діяльність;
- збалансувати захист прав позичальників і кредиторів, зокрема по іпотеці.

Права кредиторів за договорами

- Витрати на забезпечення виконання договорів в Україні одні з найвищих:
Забезпечення виконання контрактів в Україні та інших країнах, 2007-1Q13

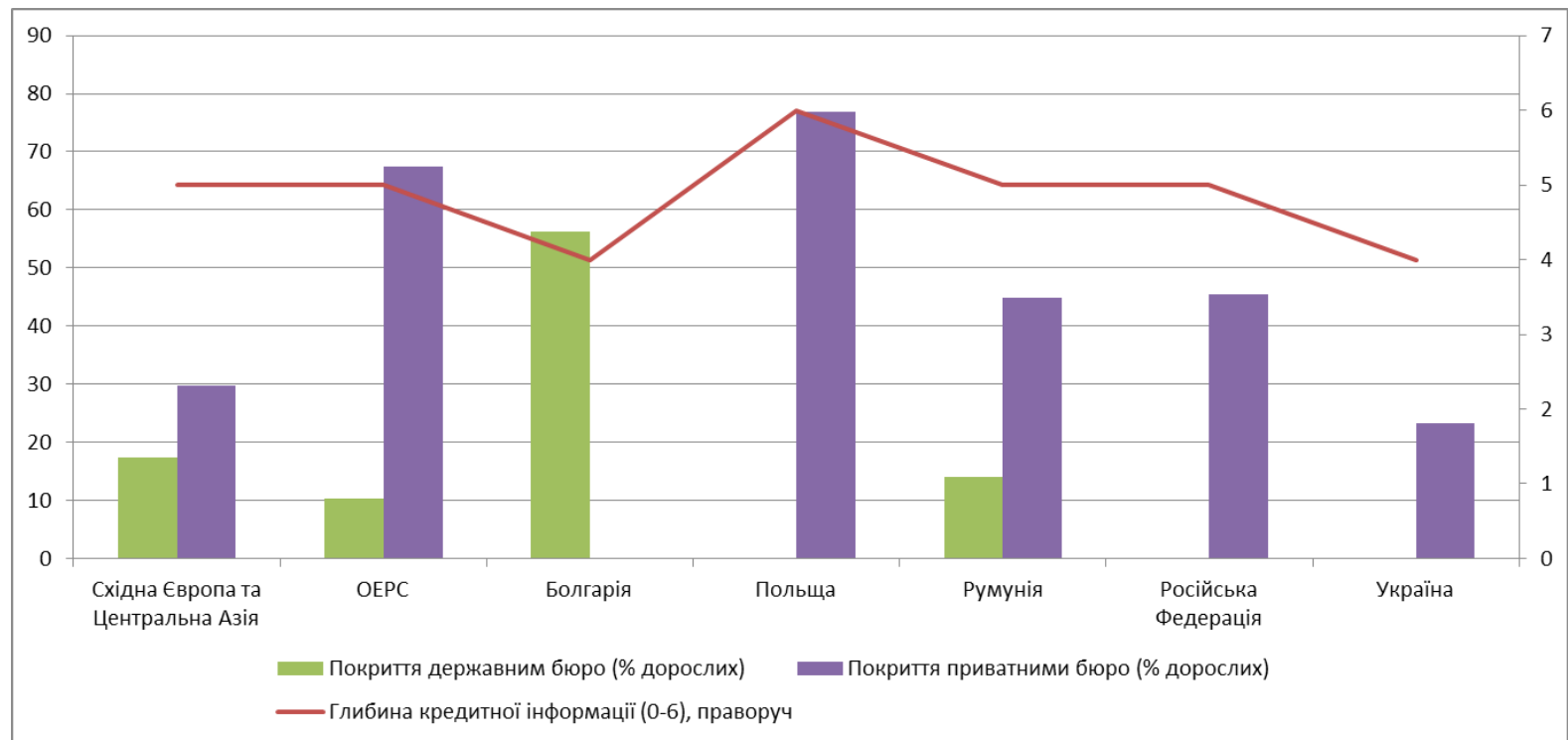
Джерело: Світовий Банк, Doing Business, 2012, www.doingbusiness.org

- Для зменшення витрат на виконання договорів слід:
 - Забезпечити ефективний судовий захист законних прав на заставне майно;
 - Посилити практику виконання судових рішень;
 - Спростити доступ до систем реєстрації застав;

Система кредитної інформації

- Наявність цілісної і уніфікованої системи кредитної інформації сприятиме зростанню рівня довіри між кредитором і позичальником.

Кредитна інформація, Україна та сусідні країни, 2012

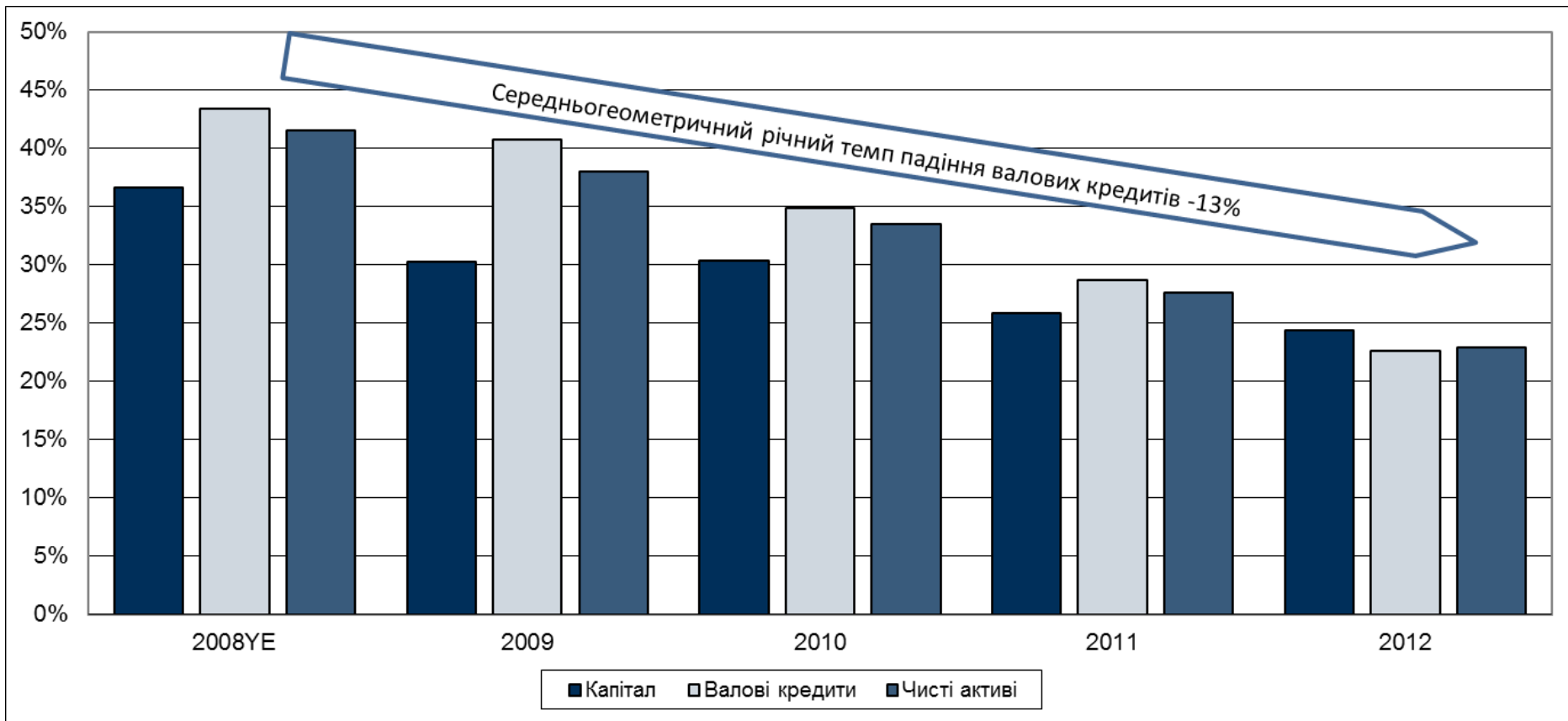

Джерело: Світовий Банк, Doing Business, 2012, www.doingbusiness.org

- Україні слід реформувати систему кредитної інформації, щоб усунути фрагментованість кредитних історій шляхом запровадження уніфікованих вимог до даних та ефективного обміну кредитною інформацією.

Відхід Європейських банків – індикатор проблем

Доля ринку іноземних приватних банків, 2008-2012

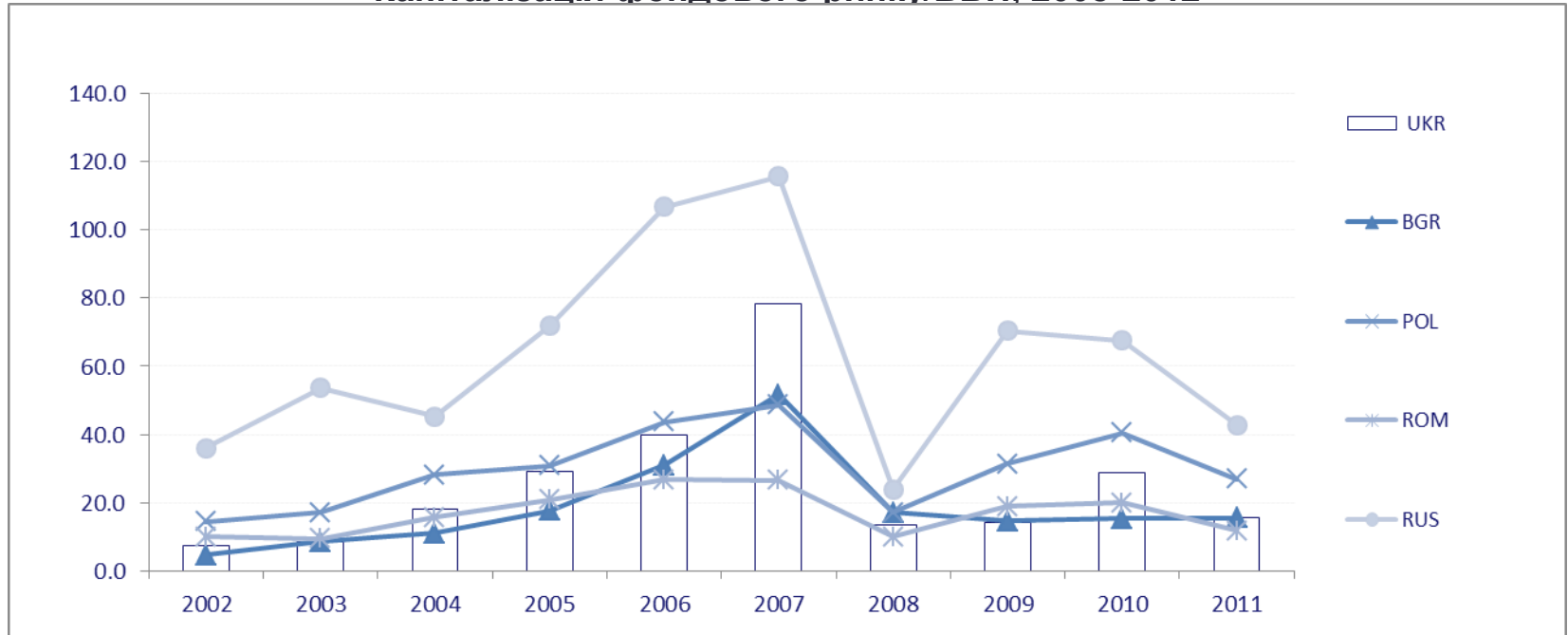

Джерело: НБУ, оцінки Світового Банку

Чи зможе український ринок капіталу відновитись?

- Ринки капіталу в Україні є мілкими і малоактивними (із 50 IPO проведених у 2005-2011 роках, 49 були здійснені на західних фондових біржах).

Капіталізація фондового ринку/ВВП, 2008-2012

Джерело: Світовий Банк: FinStats(2011)

- Для «перезавантаження» ринків капіталу необхідно:
 - Підвищити стандарти розкриття інформації за міжнародними стандартами звітності;
 - Посилити практику захисту прав міноритаріїв (законодавчі норми та і їх судове виконання);
 - Сприяти росту локальних інституційних інвесторів (приватні пенсійні фонди);
 - Стимулювати повернення емітентів на Українські біржі (подвійних лістинг)

Резюме рекомендацій

- Вирішити макроекономічні проблеми шляхом своєчасного корегування
- Вирішити інфраструктурні проблеми банківського ринку (передача проблемних активів, виконання договорів, системи кредитної інформації)
- Сприяти чесній конкуренції та розвитку нових продуктів в банківському секторі
- Сприяти розвитку ринків капіталу та небанківських фінансових установ

Дякуємо за увагу!